

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 23ης ΜΑΡΤΙΟΥ 2000

Α. ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τὸ Ἀριστεῖον τῆς Ἀκαδημίας τῇ χρονίᾳ αὐτῇ ἀπονέμεται σὲ ἐπιστήμονα τοῦ χώρου τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν.

Ὁ τιμώμενος γεννήθηκε στὴν Κρήτη τὸ 1940. Σὲ ἡλικία 18 ἐτῶν μετέβη στὶς Η.Π.Α., ὅπου ἔλαβε πτυχίον Βιολογίας - Ζωολογίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Cornell καὶ διδακτορικὸ δίπλωμα (PHD) στὴ Βιολογία ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Harvard.

Σὲ ἡλικία 29 ἐτῶν ἔγινε ὁ νεώτερος Τακτικὸς Καθηγητὴς στὴν ἱστορία τοῦ Πανεπιστημίου Harvard καὶ σὲ ἡλικία 38 ἐτῶν Πρόεδρος τοῦ Τμήματος τῆς Κυτταρικῆς καὶ Ἀναπτυξιακῆς Βιολογίας.

Τὸ 1972 ἐξελέγη Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Βιολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1982 Τακτικὸς Καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιον Κρήτης.

Ἡ συμβολὴ του στὴν ἀναδιοργάνωση καὶ ἀναβάθμιση τοῦ προγράμματος σπουδῶν τῶν Τμημάτων Βιολογίας καὶ τῶν δύο αὐτῶν Ἰδρυμάτων ὑπῆρξε θεμελιακὴ. Καθοριστικὴ ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ του στὴν ἱδρυση τοῦ Ἰνστιτούτου Μοριακῆς Βιολογίας καὶ Βιοτεχνολογίας καὶ τοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνας καὶ Τεχνολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Κρήτης.

Τὸ 1993 ἐπελέγη Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ἐργαστηρίου Μοριακῆς Βιολογίας, τοῦ σημαντικότερου ιδρύματος Βιολογίας στὴν Εὐρώπη, τὸ ὁποῖο ἐδρεύει στὴ Χαϊδελβέργη καὶ χρηματοδοτεῖται ἀπὸ 16 χῶρες μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Ἡ πενταετής θητεία του ὑπῆρξε τόσο ἐπιτυχὴς ὥστε τὸ 1998 ἀνανεώθηκε ὅχι μόνο

για μία ακόμη πενταετία αλλά μέχρι το 2005 όποτε συμπληρώνει το 65ον έτος.

ΉΑπό το 1982 είναι μέλος τής Ήθνικής Ήκαδημίας Ήπιστημών τών Η.Π.Α., πρόκειται για ύψιστη έπιστημονική διάκριση, πολλών άλλων έπιστημονικών Ήταιρειών και έχει κατ' έπανάληψη τιμηθεΐ τόσο στην Ήλλάδα όσο και στο Ήξωτερικό. Μόλις πρό όλίγων ήμερών τοΰ άπονεμήθηκε από το Πανεπιστήμιο τής Χαϊδελβέργης, το παλαιότερο και περίφημο Πανεπιστήμιο τής Γερμανίας, ό τίτλος τοΰ έπιτίμου καθηγητοΰ.

Τό έρευνητικό του έργο στη μοριακή και έξελικτική βιολογία έχει παγκοσμίως αναγνωρισθεΐ και ύπῃρξε ένας από τους πρωτοπόρους στην τεκμηρίωση τής διατήρησης σταθερών γενετικών ρυθμιστικών μηχανισμών για διάστημα πολλών εκατομμυρίων έτών.

Σέ συνεργασία με δύο άλλους Ήλληνες βιολόγους παρήγαγαν το πρώτο τεχνητό γονίδιο θηλαστικοΰ ζώου, το γονίδιο ποΰ κωδικοποιεΐ τη β-άλυσίδα τής αίμοσφαιρίνης τοΰ κουνελιοΰ. Σέ πρακτικό επίπεδο, οί έρευνές του για τη μοριακή γενετική τοΰ κώνοπος *Anopheles gambiae* στοιχειοθέτησαν τς δυνατότητες βιολογικής καταπολεμήσεως τοΰ έντόμου, ποΰ άποτελεΐ τόν πιό σημαντικό νοσογόνο ζενιστή στον κόσμο.

Ήχει δημοσιεύσει 250 περίπου έργασίες σε σημαντικά έπιστημονικά περιοδικά, και έχει αναδείξει μεγάλο αριθμό μαθητών και συνεργατών του οί όποιοι σήμερα κατέχουν θέσεις καθηγητών, διευθυντών έρευνών στην Ήλλάδα και στο έξωτερικό.

Μέ εύγνωμοσύνη κατομολογεΐται ή ύποστήριξη του στους Ήλληνες μεταπτυχιακούς σπουδαστές στις Η.Π.Α.

Ήξίσου σημαντικό με το έπιστημονικό του έργο ύπῃρξε και είναι το οργανωτικό και διοικητικό του έργο, σε όλα τα Ήνώτατα Ήδρύματα στα όποια ύπηρέτησε.

Ή συνολική έρευνητική και έπαγγελματική του σταδιοδρομία ύπῃρξαν άνοδικές, διακεκριμένες και διεθνώς καταξιωμένες στον ύψηλότερο δυνατό βαθμό.

Γιὰ τὸ σύνολο τῆς ἐπιστημονικῆς του δραστηριότητος καὶ γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἐπετέλεσε κατὰ τὴν τελευταία πενταετία, ἀπονέμεται στὸν καθηγητὴ κ. **Φώτη Καφάτο**, ἕναν ἀπὸ τοὺς διαπρεπέστερους "Ἕλληνες ἐπιστήμονες ἀνὰ τὸν κόσμος, τὸ 'Αριστεῖο τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν.

Β' ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ τιμωμένου ἔχει ὡς ἐπίκεντρο τοὺς Βλάχους, ιδίως στὴν Ἑλλάδα, τοὺς ὁποίους βάσει συστηματικῆς ἔρευνας, τεκμηριωμένης ἐπιχειρηματολογίας καὶ μὲ χρήση ἐκτενοῦς ξένης καὶ ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας, χαρακτηρίζει ὡς Ἑλληνόβλαχους, ἀντικρούοντας τὴν ἐκδοχὴ ὅτι ἀποτελοῦν ἰδιαίτερη ἐθνότητα καὶ ἐντεῦθεν βλαχικὴ μειονότητα.

Ἡ συναφὴς ἐνασχόλησή του ἔχει παραμέτρους ἱστορικές, λαογραφικές, γλωσσολογικές, φιλολογικές, ἐθνολογικές.

Γιὰ τὸ ἐπιστημονικὸ ἔργο του καὶ τὴν ἐξ ἀντικειμένου ἐθνικὴ σημασία του, ἀπονέμεται τὸ βραβεῖο *Εὐαγγέλου καὶ Πηνελόπης Φαρμάκιδου*, μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο 1.000.000 δρχ., μὲ σκοπὸ τὴν ἀμοιβὴ ἢ ἔξαρση πράξεως ἢ δράσεως ἐξαιρέτου ἀπὸ ἐθνικῆς κοινωνικῆς ἢ ἡθικῆς ἀπόψεως, στὸν κ. **Ἀχιλλέα Λαζάρου**.

2. Ἐντονη εἶναι ἡ δραστηριότητα ποὺ ἐπιδεικνύει τὸ βραβευόμενον σωματεῖο στὴν κοινωνικὴ, πολιτισμικὴ, καὶ πνευματικὴ ζωὴ τῆς ἀκριτικῆς νήσου Καλύμνου.

Ὁργανώνει σημαντικὰ καλλιτεχνικὰ καὶ πολιτισμικὰ ἐκδηλώσεις ὅχι μόνον στὸ νησί ἀλλὰ, ἀνταποκρινόμενον σὲ πολλὰ προσκλήσεις, καὶ σὲ ἄλλες περιοχὰς τῆς χώρας μας.

Γιὰ τὸ σύνολο τοῦ ἔργου ποὺ ἐπιτελεῖ, ἀπονέμεται στὸ Παράρτημα τοῦ *Λυκείου Ἑλληνίδων* τῆς ἀκριτικῆς νήσου *Καλύμνου* τὸ βραβεῖο ποὺ ἀθλοθέτησε ὁ κ. *Γεώργιος Σκούρας* στὴ μνήμη τοῦ υἱοῦ του δημοσιογράφου - δικηγόρου **Κώστα Σκούρα**, ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ χρηματικὴ ἐνίσχυση 800.000 δραχμῶν.

3. Τὸν Αὐγουστο τοῦ 1999 ὁ τιμώμενος, μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του, ρίχθηκε στὴ θάλασσα, καί, σπάζοντας τὰ τζάμια αὐτοκινήτου ποὺ μόλις εἶχε βυθισθεῖ στὸ λιμάνι τῆς Ἐλευσίνας, ἀπεγκλώβισε τὸν τραυματισμένο 25χρονο ὁδηγό του. Ἀκολουθῶς πέτυχε τὴν πλήρη ἀνάληψή του μὲ τεχνητὴ ἀναπνοή.

Γιὰ τὸ ὑψηλὸ αἶσθημα αὐτοθυσίας καὶ ἀλτροῦσμοῦ του, ἀπονέμεται τὸ βραβεῖο τοῦ καθηγητοῦ Ἀριστείδου Φωτίου Πάλλα, μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο 700.000 δρχ., στὸν Λιμενοφύλακα κ. **Δημήτριο Βουρνᾶ**.

Προκηρύσσεται τὸ Ἀριστεῖο τῶν Γραμμάτων, ἀπονεμόμενο σὲ Ἑλληνα λογοτέχνη, ὁ ὁποῖος παραλλήλως πρὸς τὸ σύνολο τοῦ προγενέστερου σπουδαίου ἔργου του, συνέβαλε μεγάλως καὶ μὲ ἔργο ποὺ συντελέσθηκε κατὰ τὴν προηγούμενη τετραετῇ περίοδο, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον στὴν πρόοδο τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων ἢ προτάσεων ἕως τὴν 31η Δεκεμβρίου 2000. Τὸ Ἀριστεῖο θὰ ἀπονεμηθεῖ κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς 25ης Μαρτίου 2001.

Τὰ ὑπόλοιπα βραβεῖα ποὺ προκηρύσσονται σήμερα, ἓνα τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν καὶ τρία τῆς Τάξεως τῶν Ἡθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, θὰ δημοσιευθοῦν στὸν τύπο.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η Β Ρ Α Β Ε Ι Ω Ν

Β' ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

1. Ἀριστεῖο τῶν Γραμμάτων ἀπονεμόμενο σὲ Ἑλληνα λογοτέχνη, ὁ ὁποῖος παραλλήλως πρὸς τὸ σύνολο τοῦ προγενεστέρου σπουδαίου ἔργου του, συνέβαλε μεγάλως καὶ μὲ ἔργο πού συντελέσθηκε κατὰ τὴν προηγούμενη τετραετῇ περίοδο, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον στὴν πρόοδο τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων ἢ προτάσεων ἕως τὴν 31η Δεκεμβρίου 2000. Τὸ Ἀριστεῖο θὰ ἀπονεμηθεῖ κατὰ τὴν πανηγυρική συνεδρία τῆς 25ης Μαρτίου 2001.

2. Βραβεῖο Δημάρχου Λιβαδίου - Ὀλύμπου καὶ Θεοδώρου Φράγκου, μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο 1.500.000 δρχ., εἰς μνήμην τοῦ ἥρωος Γεωργάκη Ὀλύμπιου καὶ τῆς Καλλιόπης Φράγκου, γιὰ τὴν συγγραφή πρωτότυπης ἀνέκδοτης ἐπιστημονικῆς μελέτης ἀναφερομένης στὴν βιογραφία τοῦ ἥρωα τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 Γεωργάκη Ὀλύμπιου καὶ τὴν ἱστορία τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδας Λιβάδι-Ὀλύμπου. Οἱ μελέτες ἐκτάσεως 250 τουλάχιστον δακτυλογραφημένων σελίδων πρέπει νὰ βασίζονται σὲ πηγές εἰλημμένες ἀπὸ ἀρχεῖα καὶ βιβλιοθήκες, νὰ περιέχουν λεπτομερῆ βιβλιογραφία, πίνακα περιεχομένων καὶ ὀνομάτων. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν σὲ πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, ἀνώνυμα, μὲ κάποιο ρητὸ ὡς ἐνδειξή, σύμφωνα μὲ τοὺς γενικοὺς ὅρους (ἀριθμ. 4), ἕως τὶς 30 Σεπτεμβρίου 2001. Τὸ βραβεῖο θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸν Μάρτιο τοῦ 2002.

Γ' ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΘΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Δύο (2) βραβεῖα τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου, μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο 1.000.000 δρχ. τὸ καθένα, γιὰ τὴν βράβευση τοῦ καλύτερου θεολογικοῦ ἔργου, πού ἐκδόθηκε τὴν τελευταία πενταετία. Προθεσμία ὑποβολῆς ἔργων, σὲ

πέντε αντίτυπα, έως τήν 30ή Σεπτεμβρίου 2000. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου τὸν Μάρτιο τοῦ 2001. Σὲ περίπτωση ποὺ τὰ βραβεῖα δὲν διεκδικηθοῦν ἢ κανένα ἀπὸ τὰ ὑποβληθέντα ἔργα δὲν κριθεῖ ἄξιο γιὰ βράβευση, ἡ Ἀκαδημία διατηρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς οἴκοθεν ἀπονομῆς τῶν βραβείων.

Ἄθλον Ἀδαμαντίου Κοραῖ, μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο δρχ. 2.000.000, γιὰ τὴ συγγραφὴ ἀνέκδοτης μελέτης μὲ θέμα: «Ἡ συμβολὴ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῖ στὴν ἐλληνικὴ παιδεία». Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν, σὲ πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, ἀνώνυμα, μὲ κάποιο ρητὸ ὡς ἔνδειξη, σύμφωνα μὲ τοὺς γενικοὺς ὅρους (ἀριθ. 4), έως τήν 30ή Σεπτεμβρίου 2001. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου τὸν Μάρτιο τοῦ 2002.